

RDEČI PRAPOR

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

Izhaja v Ljubljani vsaki petek.

Naročnina za avstro-ogrske kraje za celo leto 5.44 K, za pol leta 2.72 K, za četrt leta 1.36 K; za Nemčijo za celo leto 5.96 K, za pol leta 2.98 K, za četrt leta 1.49 K; za Ameriko za celo leto 7.28 K.

Posamezna številka 10 v.

Reklamacije so poštne proste. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Inserati enkrat štiritopna petstovnica 20 vin, večkrat ceneje po dogovoru.

6. štev.

V Ljubljani, dne 8. februarja 1907.

Leto X.

NASLOVA: Za dopise, rokopise za list: **Uredništvo »Rdečega Prapora«**, Ljubljana. — Za denarne pošiljave, naročila na list, reklamacije, inserate i. t. d.: **Upravništvo »Rdečega Prapora«**, Ljubljana, Frančiškanske ulice štev. 8/1.

Naš zbor.

Dovršen je redni zbor jugoslovanske socialno-demokratske stranke, zbor, ki se je sestel v izvenredno važnem času in ki so mu bile določene dalekosežne, resne in težke naloge. In stranka je z izidom lahko zadovoljna, kajti kar more storiti zbor, je storil. Vstvaril je podlago, na kateri se bode stranka lahko vsestransko razvijala in s hitrejšimi koraki napredovala v smeri k cilju razredno zavednega proletariata vsega sveta. Imel je ta zbor svoje osebno obeležje. Volilna reforma je vstvarila ambient, katerega ne bi mogla v sedanjem času zatajiti nobena akcija stranke, tudi ako bi hotela. Njegov dih se je opazilo tudi na zboru. V popolno treznem tonu lahko pravimo, da je bil to zbor dela. Tam na posvetovanjih je bilo včasih videti, kakor bi zabredla razprava v malenkosti. Ali prav to je zadovoljivo znamenje; vstvarjalo se je dalekosežne sklepe, toda ne brez vsestranskega premotrivanja vsake zadeve, ne da bi se bilo izreklo vseh eventualno mogočih pomislov; zato se pa tudi lahko trdi, da niso bili zidani gradovi po zraku, da se ni sklepalo na papirju, temveč da se izvrši praktično, kar je vstvaril zbor v teoriji.

Navidezno suhoparno poročilo tajnika sodruga Mlinarja je obsegalo v svojem jedru pregled bogatega dela. Šele ta nenališpani sestav nam je pokazal vsem skupaj, ki smo takorekoč rojeni optimisti in vedno nezadovoljni sami seboj, kakšno svoto dela ste obsegali zadnji dve leti, kako ogromen je razloček med dobo pred in po ljubljanskem zboru. In s kakšnimi sredstvi se je izvršilo vse! Par sto kron tekom dveh let je bilo izvrševalnemu odboru na razpolago in z naravnost smešno svotico je izvršil neprimerno več, nego izvrše meščanske stranke s polnimi blagajnami. In tudi okrajne in lokalne organizacije so imele vedno premalo sredstev, pa vendar so se tudi one razširjale in pridobile in področje stranke je že danes vse drugačno, nego je bilo ob času zadnjega zbora.

Iz teh dejstev je izvajal zbor potrebne konsekvence. Vsestransko se je izreklo, da mora priti stranka iz teh tesnih razmer, kajti s sredstvi, kakršna so bila doslej na razpolago, je nemogoče le misliti, da bi se izvrševalo nove naloge, ki čakajo stranke. Predvsem se je konstatiralo, da je ustanovitev neodvisnega strankinega tajništva neizogibna potreba, katere ni mogoče odlašati. Res je sicer, da bode zahtevalo vzdrževanje tajništva, ki more biti kos svojim nalogom, samo več sredstev, nego je izvrševalni odbor jih sploh imel na razpolago, ali kar je potrebno, se mora izvršiti in stranka bode morala najti novih virov, da se zadosti potrebam. Sodrugi bodo pomnili to in bodo storili svojo dolžnost. Delovanje tajništva bode stranki obilo naplačalo žrtve, ki so za to potrebne.

Posvetovanje o državnozbornih volitvah je razjasnilo vse pojme in je rodilo soglasne sklepe, ki jih treba prevstvariti v pozitivno delo. Stranka se udeleži volilnega boja v raznih volilnih okrajih vseh slovenskih pokrajin in bode napela vse moči, da doseže kolikor največ mogoče praktičnih uspehov. To zahteva interes slovenskega delavstva, pa tudi interes vsega slovenskega naroda. Edina resnično opozicionalna stranka more biti sedaj na

Slovenskem le socialna demokracija. Klerikalci tvorijo vladno stranko par excellence, liberalci so onemogli, o mladih se še ne ve, kaj bode. V bodočem državnem zboru bode igrala celokupna socialna demokracija velevažno ulogo; ne samo stranke, ki so v večini, imajo upliv. Pogostoma je pomen manjših frakcij, ki imajo jasen program in ki znajo nastopati dosledno, večji nego tisti, ki ga imajo vladne stranke. Socialna demokracija pa pride v parlament okrepčana, številno povečana, kot stranka bodočnosti. Prezirati se je ne bode moglo, njena opozicionalna naloga bode tehtna in stvarna. Da je v taki, vse narode obsegajoči skupini tudi slovenski narod čim najbolj zastopan, je tem bolj potrebno, ker se tudi narodnih vprašanj poslej ne bode moglo reševati brez socialne demokracije in in ker pride dan narodnega »Kaiserschnitta« v Avstriji morda prej, nego se misli. Zato pojde stranka z vso resnostjo v volilni boj in zato bodo vložili vsi sodrugi, vsi somisljeniki vso moč, da bode dan volitve tudi dan naše zmage.

Nove razmere so bile merodajne tudi za ostale točke dnevnega reda. Doslej je bila v stranki želja, da se postavi naše časopisje na drugo, širšo podlago. Ta želja se je izpremenila v mogočno voljo, kajti s tednikom ne more stranka več opraviti svojih publičnih potreb. Dnevnik je danes geslo stranke v vseh krogih in vprašanje ni več, ali bi se ga ustanovilo, ali ne, temveč o njega potrebi se ne dvomi nič več in pot, da se pride do cilja, se mora najti. Zbor je dal v tem oziru najprimernejše direktive in naloge zaupnikov je, da se jih izvrši. V prvi vstvi stoji provizorični dnevnik za dobo volitev, v drugi trajni dnevnik. Za prvega je akcija v tiru, za drugega bode tiskovna zadruha, kakršno je sklenil zbor, najprimernejša trdna podlaga.

Stranka, ki se je razvila, ne more ostati več osamljena, izven mednarodne zveze, ki obsega ves svet. Težko se je že očutilo, da so že japonski, argentinski, afričanski sodrugi zastopani v internacionalnem tajništvu in na prihodnjem mednarodnem zboru.

Zgolj teoretičnega pomena se je zdelo vprašanje o razmerju socialne demokracije napram jugoslovanstvu. A vendar je tudi razprava o tej točki rodila praktičen plod, ki ga označuje sklep, da se ustvari tesnejšo zvezo med našo, hrvatsko, srbsko in bolgarsko stranko. Prve naloge te zveze bodo seveda teoretičnega značaja; treba bode študirati, seznanjati se. Ali iz te zveze izide nedvomno več stvarnega, nego iz meglenega entuziazma nacionalne buržoazije za jugoslovansko idejo, ki ji je končno le s sedmimi pečati zapečaten knjižica.

Novi izvrševalni odbor, ki ga je volil zbor, bode imel polne roke dela, ali če ga bodo sodrugi povsod vestno podpirali, bode podal bodočemu zboru gotovo lahko poročilo, s katerim bode zadovoljna cela stranka.

Izvenredno je razveselila zbor udeležba odposlanca srbske socialne demokracije, sodruga Tucovića iz Belega grada. Zgodilo se je prvokrat, da je posetil naš zbor zastopnik stranke, ki nam je mila, ker se bojuje za enake cilje, kakor mi in kakor proletariat vsega sveta, a ki nam stoji še bližje. Zadolžili smo se bratski stranki, ki je prezrla daljavo pota, da nam pošlje pozdrave po svojem zaupniku, a vezi med nami je s tem učvrstila.

Zbor je bil velike plodovitosti; delo, ki ga je opravil, je obilno. Sedaj je zaključen in delo začne

doma. Vložimo vanj vse moči in sami si ustvarimo plodove, po katerih hrepenimo.

* * *

Zborovanje se je vršilo v tržaškem delavskem domu in je obsegalo tri dni: 2., 3. in 4. svečana. Delalo se je pridno v plenumu in v komisijah, a malo da ni bil čas prekratek.

V nedeljo popoldan je bil zbor zaupen; razpravljalo se je o volilnih vprašanjih in o kandidaturah.

Izčrpnega poročila ne moremo podati zaradi pomanjkanja prostora. V naslednjem objavimo glavni tok razprav; nekatere posameznosti izpopolnimo pozneje.

* * *

Prvi dan.

Sodrug Mlinar otvori zbor ob 10. uri dopoldan, pozdravi delegate in naznanja sledeči provizorični dnevni red:

1. Poročila. 2. a) Organizacija. b) Taktika in volitve leta 1907. 3. Časopisje in tisk. 4. Prihodnji mednarodni socialistični kongres. 5. Socialna demokracija in Jugoslovanstvo. 6. Določitev kraja za prihodnji zbor in eventualija.

Nadalje naznanja, da se je zglasilo izvrševalnemu odboru 62 delegatov.

V prodsedništvo predlaga: Za predsednika sodruga Kermolja (Trst) in Petrič (Ljubljana), za zapisničarja sodruga Kocmurja (Ljubljana) in Černigoja (Trst). Sprejeto.

Sodrug Čobal predlaga pravilnik, ki se ga sprejme brez debate.

V komisijo za pregledovanje mandatov in za redakcijo predlogov so predlagani: Jernejčič, Sitar, Mlinar, E. Kristan, Štravs. Sprejeto.

Sodrug Kermolj prevzame predsedništvo in pozdravi zbor. Sodrug Kristan čita došle pozdrave od eksekutivne organiziranih železničarjev, od štajerske deželne organizacije in od skupne eksekutivne ter predlaga, naj se brzojavno pozdravi koroško konferenco, ki zboruje sočasno v Celovcu.

S tem se pride na dnevni red:

1. Poročila.

Referent sodrug Mlinar:

Cenjeni zbor!

Nad dve leti je poteklo, ko je bil strankini zbor v Ljubljani. Takrat si niti nismo mislili, v kakšnih razmerah bomo prihodnjič zborovali. Zgodovinski dogodki, ki se je dogodil v tej poslovni dobi izvršev. odbora, o kateri mi je, seve, na kratko poročati, nas opravičuje popolnoma, da s čisto drugačnim očesom opazujemo politično vrvenje kakor smo ga opazovali prej, dokler še splošna enaka in direktna volilna pravica ni bila zakon, dokler smo se za to pravično zahtevo le borili, ki je zahtevala toliko poštrevolnosti, preden smo jo dosegli, dasi je tako naravna. Če se ozremo torej v prošlo poslovno dobo, napravimo to le zaraditoga, da se spominjamo, s kakšnim naporom smo si priborili to temeljno pravico in da se zavemo zaraditega toliko bolj ceniti in izrabiti v prid proletarske stvari. Temeljno politično pravico imamo; bodočnost pa je prav zaradi nje naša.

Kaj je delala stranka te dve leti, kaj izvrševalni odbor?

Še pred nekaj leti je bila naša stranka mala, da malenkostna. Danes pa je, lahko trdimo, najmočnejša v resnici vseslovenska stranka na Slovenskem. Posebno se je razvila v zadnjih petih letih, ker je pričela posezati v javne stvari; z uspehom je posezala in tudi odločevala v slovenski javnosti. Nobeno leto pa še ni bilo tako plodovito kakor posebno leti 1906 in 1907.

Na zadnjem strankinem zboru v Ljubljani se je bila sklenila preselitev strankinega glasila iz Trsta v Ljubljano. Preselitev se je uresničila me-

seca oktobra 1905. V zmislu dogovora bi se bilo imelo osnovati takrat tajništvo za slovenske kraje v Trstu. Docela v zmislu naših načrtov se pa to sicer ni uresničilo, vendar pa so železničarji s kamnoseki in strokovno komisijo vrednovali provizorično tajništvo. S posebno radostjo pa moramo konstatirati, da so tržaški sodruzi obenem s strokovnim tajništvom izpolnili docela svojo obljubo, ki so jo dali ob priliki preselitve lista, češ, če ne bodo imeli več skrbi za list, bodo delali za stranko drugače, uspešneje. Res, niti v enem kraju na Slovenskem se niso pokazali uspehi res delavske politike tako razločno kakor prav v Trstu. Zastajale pač tudi niso druge. V poročilu hočem omenjati le najvažnejše dogodke.

Po preselitvi lista v Ljubljano je bila izvrševalnemu odboru prva naloga, da se list čim močje poveča in da se postavi na še odločnejše stališče. List je moral prevzeti takorekoč nalogo instruktora za slovensko politiko, kajti nivo, v katerem se nahaja časopisje vobče, je skrajno paterno. List se je povečal. Obenem pa je postal breme izvrševalnemu odboru, ker so se ob novem letu 1906 zvišale tudi tiskarske cene za 15 odstotkov, kar iznaša zvišek 800 do 900 kron na leto. Prevzel je pa list tudi stare tirjave listove in jih poravnava, kolikor se je dalo v teh razmerah. Vsekakor je pa list v tej dobi znatno napredoval glede takta v socialno-demokratski stranki. — Naklada 3000.

V agitačnem oziru je izvrševalni odbor deloval z vso energijo in z velikansko požrtvovalnostjo. Delegiral je svojega zastopnika k državni konferenci na Dunaj meseca oktobra 1905, na kateri se je napravil načrt za vobče zahtevano propagando za volilno reformo. Izvrševalni odbor je dalje delegiral svojega zastopnika na celokupni strankin zbor, na katerem se je zopet sklepalo o propagandi za volilno reformo. Saj se še spominjamo, da je prav takrat ruski car na splošno revolucijo obljubil ustavo za svojo državo. Nič bolj jasnega pa ne more biti, kakor da mora Avstrija v tem oziru napraviti korak naprej — od privilegiranega parlamenta do splošne volilne pravice. Toda v Avstriji le niso hoteli volilne reforme. Oviral so jo. In tudi tedaj je moral nastopiti avstrijski proletarijat. Sklicala se je zopet državna konferenca. Proletarijat se je pripravil na najodločnejši korak — na splošno stavko, če bi bilo treba.

Najvažnejša akcija pa je bila akcija še pred to konferenco za volilno reformo dne 28. novembra 1905. Blizu 100.000 ljudstva je ta dan nastopalo za volilno reformo. Omenjamo Ljubljano, kjer je demonstriralo do 12.000 ljudi, v Trstu do 40.000 z italijanskimi sodruzi, prav tako veličastne so bile demonstracije v Idriji 2000, Trbovlje 3000 in po nekaterih drugih slovenskih krajih.

Prav važen dogodek v razvoju slovenske socialne demokracije je sporazum z idrijsko organizacijo. Izvrševalni odbor je v zmislu sklepa strankinega zbora priznal list «Naprej» strankinim listom kot glasilo okrajne organizacije idrijske. S tem sklepom se je dosegel sporazum.

Izvrševalni odbor je dalje sklical že omenjeno konferenco v Trstu, na kateri se je posvetovalo o ustanovitvi tajništva v Trstu in poslal tja dva delegata.

Delegiral je dalje na dve konferenci svoje zastopnike v Trbovlje, na eno konferenco v Zagorje, na eno konferenco v Radovljico in eno konferenco v Gorico ter na eno konferenco v Ljubljani in sploh vse ljubljanske priredbe.

Tudi glede ustanovitve tega tajništva v Trstu je delegiral izvrševalni odbor svojega delegata na Dunaj.

Socialna demokracija pa tudi med obravnavanji v parlamentu ni držala svojih rok križema. Tako je slovensko-italijanska socialna demokracija priredila v Trstu veliko demonstracijo, čim je italijanski poslanec Bartoli hotel obstruirati v parlamentu.

Deputacije je stranka poslala h kranjskemu deželnemu predsedniku Schwarzu in tržaškemu namestniku Hohenlohe dne 28. novembra ob priliki velike demonstracije za volilno reformo. Pozneje pa je tržaška organizacija priredila demonstracijo ob otvoritvi deželnega zbora h Hohenloheu in županu Sandrinelliju. Tudi v Ljubljani se je priredila velika demonstracija za deželno volilno reformo in se je predstavila deželnemu glavarju posebna deputacija. V stvari občinske volilne reforme za Ljubljano je bila obsirnejša akcija. Elaborat za to občinsko volilno reformo izdeluje poseben odsek občinskega sveta.

V Trstu so sodruzi vprizorili tudi akcijo za nedeljski počitek.

Pri občinskih volitvah v Idriji je lani zmagala v tretjem razredu cela lista socialno-demokratskih kandidatov. To je prvo mesto na Slovenskem, v katerega občinski upravi precej odločujejo socialni demokrati.

Konferenc je bilo te dve leti 7. Trst, Ljubljana, Zagorje, Gorica.

Pozdravil je pismo izvrševalni odbor konferenci v Trstu in v Idriji, zbor hrvatske stranke, československe in zadnje nemške državno konferenco na Dunaju.

Stranka se je tudi vdeležila volitev v zavarovalnico proti neugodam, v Trbovljah pa volitev v

bratovsko skladnico in je zmagala pri volitvah v upravni odbor zveze bolniških blagajen.

Prvi majnik se je praznoval povsod precej slovesno.

Za Kranjsko se je vstanovil socialno-politični svet, v katerem ima socialna demokracija svojega zastopnika.

Prešernove slavnosti se je stranka udeležila samostojno, a nad vse pričakovanje dostojno.

Omenjati je še shodov na Koroškem in pa protiklerikalnih in drugih shodov, katerih se je socialna demokracija udeleževala. Ocenja pomen teh shodov: liberalnih shodov, socialističnih shodov. Taktika dostojnosti, ki smo jo uveljavili mi, se je mahoma pričela po vsem Slovenskem. Končno omenja nastop proti absolutizmu deželnega odbora kranjskega.

Sodrug Kocmur poroča v imenu kontrole o računih, naznanja, da je kontrola našla vse v redu in predlaga absolutorij.

Sodrug Čobal kritizira pomanjkanje dohodkov in bi rad vedel, ali so organizacije storile svojo dolžnost. To je treba vedeti, da se more sklepati, kako naj se to uredi za bodočnost.

Sodrug Sitar meni, da se s takimi dohodki, kakršne je imela eksekutiva, ne more delovati.

Sodrug A. Jernejčič želi, naj se pove, katere organizacije niso prispevale, kar bi bile morale; dolične organizacije pa naj povedo, zakaj niso prispevale.

Sodrug Kocmur pravi, da je ljubljanska lokalna organizacija vsaj deloma storila svojo dolžnost. Nekaj časa je bil v Ljubljani položaj zelo kritičen, a razmere so se izboljšale.

Sodrug A. Kristan dvomi, da bi bilo glavno delo, pošiljati eksekutivi par kron. Idrijska organizacija je imela celo vrsto tožb in je morala sama pokriti vse stroške; imela je občinske volitve v Idriji. Spodnji Idriji in Otaležu; zmagala je v rudarski zadrugi in v bratovski skladnici; ustanovila je organizacijo v Žireh in v Kočevju; vzdrževala je svoj list. Vse to je storila na svoje stroške. Da pa ni prispevala izvrševalnemu odboru, je krivda blagajnika izvrševalnega odbora, ker se ni dosti brigal za to. Izvrševalni odbor je imel največ ljubljansko organizacijo v skrbeh.

Sodrug Mlinar izjavi, da ni bil njegov namen, da se stvar tako izcimi. Sodrug A. Kristan je sam izjavil, da za strankin davek ne potrebujejo v Idriji znamk, ker znajo pobirati brez njih. Naj se pa za bodoče naloži izvrševalnemu odboru, da energično iztirjava doneske.

Sodrug A. Jernejčič opozarja, da ni mislil na idrijsko organizacijo, ker ni vedel, katere organizacije so prispevale ali ne. Vsekakor pa bi bili morali tudi v Idriji stopiti v tesnejšo zvezo z izvrševalnim odborom. Ako so mnogo storili, bi se bili lahko obrnili do eksekutive, ako bi stroški preveč narasli.

Sodrug Čobal: Govoriti se mora o stvari, ker se drugače zopet lahko sklepa na strankinem zboru, organizacije pa vendar ne bi izvrševale sklepov. Krivda zadene pa izvrševalni odbor v tem, ker ni energično iztirjaval. Priznati se mu pa mora, da ni imel za to dovolj moči. Če le kje, se tukaj opazuje pomanjkanje strankinega tajnika.

Sodrug F. Jernejčič: Izvrševalnemu odboru se mora priznati, da je storil veliko delo na političnem polju; ali delali niso vsi njegovi člani, temveč le tisti, ki se jih tudi danes vidi tukaj. Tudi Tržačani so očutili, da je delo brez sredstev zelo težko in se ne more storiti vsega, kar bi bilo treba.

Sodrug A. Kristan vpraša, kakšno je stanje organizacij.

Sodrug Florenin (sv. Križ) omenja, kako velike stroške ima mlada organizacija.

Sodrug Ropas (Gorica) govori v istem smislu. Okrajni organizaciji na Gorškem je izvrševalni odbor ustrezal in jo je tudi podpiral.

Sodrug Avbelj opozarja, da je bil izvrševalni odbor močno preobložen z delom. Predlaga zaupnico izvrševalnemu odboru.

Sodrug Regent predlaga konec debate. Sprejeto.

Sodrug Mlinar v zaključni besedi konstatira, da je izvrševalni odbor storil svojo nalogo; ako je posameznik odstopil od dela, ne zadene izvrševalnega odbora. Na Kristanovo vprašanje odgovarja, da je izvrševalni odbor v zvezi z okrajnimi organizacijami, ne pa z lokalnimi, kjer obstoje prve. Tam, kjer niso dovršene okrajne organizacije, ima pa zvezo z zaupniki, ki so po vseh krajih, seveda več tam, kjer je industrija in železnica, manj pa v čisto agrarnih krajih.

Izvrševalnemu odboru se izreče soglasno zaupnico.

Sodrug Čobal predlaga, naj se pretrga sejo do 2. ure popoldan pa naj se v tem času snide mandatna komisija.

Popoldnevna seja.

Sodrug Petrič otvori sejo ob 2. uri popoldan in objavi došle pozdrave.

Preide se na drugo točko: Organizacija.

Čobal: Čeravno poročilo marsikomu ni zadostovalo, je vendar resnično, da je stranka od zadnjega občnega zbora močno napredovala. Letošnjemu zboru bode naloga, pregledati, kako so se obnesli sklepi ljubljanskega zbora in določiti,

kako se mora v bodočnosti ravnati v prid stranke. Strankina organizacija nam je še vedno glavno vprašanje, ker se ni tako izvršena, da bi bili lahko zadovoljni. Tega niso krivi delavci, temveč doslej vladajoče stranke, ki so zanemarjale ljudstvo. Zastajala je pri nas industrija in tako je morala zaostati tudi izobrazba delavstva. Za organizacijo pride zelo v poštev gmotno vprašanje; pri dopoldnevni debati se je to opazalo, kajti na vsako vprašanje, kako se je delalo, je bil odgovor, da je bilo premalo denarja. Vsak naš zbor se je moral pečati z vprašanjem strankinega davka. Od zadnjega zbora se je organizacija v marsikaterem okraju razširila; okrajne in krajne organizacije so se ustanovile, deloma tudi cestna in hišna organizacija, razširil se je zaupniški zistem, ali denarja je primanjkovalo povsod. Izpremeniti bode treba drugo točko strankinega statuta vsled izpremembe volilnih okrajev. Pregled v manjših okrajih bode mnogo lažji, nego je bil doslej v celih deželah. Tudi vodstvo stranke bode imelo veliko lažjo zvezo z zunanjimi organizacijami. Doslej je bila tudi prireditelj konferenc zelo težko. Vrhutega, da se pobira strankin davek, se bode moralo vsekakor poskrbeti še posebej za sredstva, da se more ustanoviti strankino tajništvo. Dopoldan se je izvrševalnemu odboru očitalo, da nidosti energično iztirjeval strankinega davka in da je zaostalo marsikatero drugo delo. To se pa sploh ne bode moglo goditi temeljito, ako ne bode imela stranka neodvisnega tajnika. Pri češki, nemški, poljski stranki se vrši redno delo vsled tega, ker imajo redna tajništva. Pri nas so sodruzi v odborih rajši zastavljali svoje ure, da so pridobili najpotrebnejša sredstva. Bilo je, kakor da bi Slovenci sploh vedno pričakovali le čudeže. Čisto neumestno bi bilo, debatirati, ali naj se odračunava izvrševalnemu odboru 50 ali 25 odstotkov strankinega davka; kajti če ne bo tajništva, ostane vsak sklep iluzoričen. Naložiti se mora posameznim okrajem naravnost minimalni znesek, ki bi ga morali odračunavati izvrševalnemu odboru za vzdrževanje tajništva. Govornik navaja, koliko približno bi odpadlo na posamezne okraje, da bi se pridobilo sredstva. Predlaga reformo statuta glede volilno-okrajnih organizacij in priporoča, naj se povsod, kjer se še ni zgodilo, skliče okrajna konferenca. Glede kvote za izvrševalni odbor naj ostane dosedanja določba, da se odračuna 50 odstotkov. Siromašnejšim okrajem bode izvrševalni odbor itak pomagal, kakor je storil že doslej.

A. Kristan: Obžalujem, da se ni poleg referenta pri vsaki točki imenovalo tudi koreferenta. Dela se tako, kakor bi bil izvrševalni odbor vse, dočim se izvršuje delo največ v lokalnih organizacijah. Če bi bilo od češkega izvrševalnega odbora odvisno delo na Češkem, Moravskem i. t. d., bi se prav malo zgodilo. Kakor je idrijska organizacija razširila delo po Žirovskem in po Gorškem, Ljubljana po okolici, Trst po Gorškem, tako mora vsaka lokalna organizacija delati v sosedstvo. Čobalov finančni načrt ni slab, ali vprašanje je, ali se izvrši. Ali bodo mogle lokalne organizacije oddajati take svote, ne da bi oslobile svoje lastno delo? Ložje je Idriji, organizirati Cerkljansko nego Gorici. Če se oslabi lokalne organizacije, se oslabi stranko. Drugod se dela idealno.

Petejan: Vznemirjalo me je, da je sodrug Čobal polagal vso važnost na strankin davek, dočim nam primanjkuje drobnega dela. Tajništvo v stranki je za sedaj še iluzija.

Avbelj želi pojasniti, ali je mislil Čobal dolične doneske samo za tajništvo, ali za strankin davek sploh.

Kocmur: O organizaciji se je malo govorilo. Po govoru A. Kristana bi bilo misliti, da izvrševalnega odbora sploh treba ni. Ali lahko navedem dosti slučajev, kjer se ne bi bilo moglo ustanoviti organizacij, ako ne bi bilo izvrševalnega odbora. Načrt sodruga Čobala se mi zdi vendar ponesrečen: za Ljubljano je n. pr. znesek previsok. Če bi se ga nabralo, bi šlo na škodo strankinega davka. Boljši bi bil načrt, da bi se neko število sodrugov zavezalo, plačevati po večji donesek, ali pa da bi se v ta namen ustanovilo posebno politično društvo. Če je Petejan omenil, da se ni sistematično delovalo, ni to krivnja izvrševalnega odbora, pač pa se posamezne organizacije niso ozirale na izvrševalni odbor.

Milost: Predlogu tržaškega odbora sem bil nasproten. Čobalov predlog pa ostane tudi na papirju. Naj se najprvo izvrši prejšnje sklepe. Strankino tajništvo bi bilo zelo priporočljivo. Ali izvedivo ni. Naj upravitelj lista vodi tajništvo in naj se mu zato zboljša.

E. Kristan: Pravi se, naj se izvrši najprvo stare sklepe. Povejte nam, kako naj se to zgodi pri nezadostnih močeh. Pri tej točki je ustanovitev strankinega tajništva najvažnejše. Lokalnim organizacijam se ne more odrekat velike važnosti. A kdaj bodo redno delovale, kdaj jih bomo imeli dovolj, brez tajništva? Naš proletarijat je zanemaren, seveda brez lastne pravice. Ali fakt je tukaj. S takim proletariatom je delo seveda težko. Pri nas ne pomaga inteligenca delavstvu, kakor drugod. Zato je treba centraliziranje v organizaciji. Osrednje vodstvo pa mora imeti potrebne pripomočke. Tajnik mora biti tudi inštruktor za mlade organizacije. Kar vložijo organizacije v tajništvo, se jim bode obilno obrestovalo.

Sodrug! Somišljeniki!

Odbor ljubljanske okrajne organizacije sklicuje na **nedeljo, 17. februarja**, 10. uro dopoldan

Ljudski shod

v dvorano „Mestnega doma“.

Dnevni red:

1. Državnozbornske volitve.
2. Kandidatura za Ljubljano in okolico.

Sodrug! in somišljeniki!

Vlada namerava zavleči volitve do majnika, tako da bi ostala država več kakor četrta leta sploh brez parlamentarnega zastopstva. Toda oddaljeni termin ne sme motiti nikogar. Volilni uspeh more biti samo posledica dela; zanašati se ni na hipno razpoloženje volilcev, temveč na dobro organizacijo. Treba je torej porabiti čas, ki je še na razpolago, za najmarljivejše delo, o katerem ima odločevati shod, ki ga sklicujemo. Vabimo Vas torej, da se ga udeležite polnoštevno.

Odbor okrajne organizacije.

Politični odsevi.

Dezider Polonyi je vložil proti Lengyelu tožbo zaradi obrekovanja in kršitve pisemske tajnosti. Njegovo demisijo se pričakuje te dni; vtemeljal jo bode s tem, da noče delati vladi in neodvisni stranki težav in da hoče v času, ko vlaga tožbo proti Lengyelu, odvrniti sum, da bi mogel kot justični minister uplivati na sodišče.

Polonyijeva afera je parlamentarno končana. Dne 31. januarja je bivši justični minister pred začetkom dnevnega reda naznanil parlamentu, da je podal svojo demisijo in je vtemeljal svoj korak s tem, da ni hotel ostati minister v času, ko vlaga tožbo proti Lengyelu, odvrniti sum, da bi mogel kot justični minister uplivati na sodišče. Polonyi je na to prečital neko izjavo neodvisne stranke, ki hvali Polonyija. En del neodvisne stranke je aplaudiral, večina je ostala hladna. Polonyi je zapustil dvorano takoj po svoji izjavi. Za ogrskega justičnega ministra na mesto Polonyija je bil imenovan sekcijski šef dr. Günther.

V hrvatskem saboru so Frankovci začeli s škandalno obstrukcijo, ker noče koalicijske brisati srbskega imena iz adrese. V sabor prinašajo razne instrumente, da delajo s temi, potem z namiznimi pulci i. t. d. kraval, žvižgajo, napadajo koalicijske poslance, na večernih sejah ugašajo svetilke in preprečijo tako razpravo. Vsi poskusi poravnave so se doslej ponesrečili. Če pojde tako dalje, bode sabor najbrže razpuščen. Pretečeni teden je bil v Zagrebu velik ljudski shod, ki je protestiral proti počenjanju Starčevićancev; udeležniki shoda so potem demonstrirali pred stanovanjem dr. Franka in so sežgali list njegove stranke „Hrvatsko Pravo“.

Na Hrvatskem in na Ogrskem živeči Srbi imajo cerkveno avtonomijo in svoj lastni kongres. Že davno obstoji med njimi veliko nasprotstvo proti patriarhu Brankoviću, kateremu se očita, da si je prilastil mnogo cerkvenega premoženja. To se mu je očitalo tudi na sedanjem kongresu, ki je sprejel predlog, da se stori patriarha odgovornega za nerednosti s cerkvenim imetjem ter se ga poziva, naj odstopi. Po glasovanju je manjšina zapustila zborovalnico. Med odislimi je bilo vseh šest srbskih škofov.

V Črni gori je ministrstvo odstopilo. Knez je sprejel demisijo. Uzroka se ne naznanja.

Na Bolgarskem so socialisti priredili razne demonstracije proti vladi. Ministrstvo je zaprlo vseučilišče.

V stanovanju srbskega prestolonaslednika v Belemgradu je bila v soboto zvečer močna eksplozija. Uradna poročila trdijo, da se je užgal smodnik, ki je bil preblizu peči. Ker se pa obenem poroča, da se nikogar ne pusti v palačo, in da se je ulice zaprlo z vojaškimi kordoni, nočejo ljudje verjeti, da bi bila stvar tako nedolžna.

Francoski naučni minister Briand je izdal okrožnico, ki določa, da župani ne smejo sklepati pogodb za porabo cerkv iz lastnega nagiba, temveč le, ako sprejme občinski svet tak sklep. Ako so zakupne pogodbe sklenjene na več kakor 18 let, jih mora odobriti prefekt. Porabo cerkv se lahko dovoli večjemu številu duhovnikov drugemu za drugim, ali le če je pogodba sklenjena v zadrugo. Škof ne sme podpisati zakupne pogodbe.

Domače stvari.

Občinska volilna reforma za Ljubljano je zopet odložena. Imela je priti na dnevni red prve občinske seje po novem letu in to se je končno tudi zgodilo. Ali vidi se, da se je rodila ta reforma pod nesrečno zvezdo. Štirinajst mesecev je preteklo, odkar je izšel načrt iz tiskarne in so ga dobili gospodje občinski svetovalci. Svojo pot v odsek je našla še lahko, ali iz odseka je zaman iskala izhoda. Kadarkoli se je vprašalo, kakšna usoda je zadela ubogo revo, si je občinski odbor in odsek začel razbijati glavo vlade in deželnega zbora. Nikoli se ni mudilo, ker itak deželni zbor ne zboruje. Končno so menda gospodje vendar izpoznali, da so odgovorni zase, ne pa za dogodke v deželnem dvorcu. Spomnili so se na to najbrže zaradi tega, ker pridejo dopolnilne volitve in bi pri tisti priložnosti vendar utegnil kdo vprašati, kako se godi reformi in tedaj volilci morda ne bi bili tako potrpežljivi, kakor so interpelantje v obč. zboru. Saj se je vsako leto najintenzivneje obljubovalo izpremembo volilnega reda, kadar so bile volitve pred vrati. Zato nam tudi letos ta proces ni nerazumljiv. Le da se bode letos nekoliko bolj temeljito govorilo o stvari, kakor prejšnja leta. Zgodilo se je torej, kakor smo rekli, da je prišla reforma na dnevni red občinske seje, ali dalje tudi ne. Ko se je imelo o njej razpravljati, je bila sicer reforma zdrava, ali njen poročevalec iz odseka, dr. Oražen, je bil bolan. V tem je zanimiva že mala okolnost, da je dobil poročile ne ve se kdaj, dr. Oražen, ko ga je prej imel dr. Triller. Nekoliko radovednih delavcev se je zbralo za to sejo na galeriji občinske dvorane in ko je gospod župan naznanil, da se zaradi bolezni dr. Oražna ne bode razpravljalo o volilni reformi, so nekateri vprašali, kaj bi bilo, ako bi dr. Oražen umrl. Gospoda župana je razjezila ta opazka. Hitro je povedal, da se galerija ne sme vmešavati v zborove razprave, kar je formalno čisto resnično, kar pa vendar ne bi razburjalo gospodov svetovalcev, ako ne bi imeli malce slabe vesti. Toda prav je. Na galeriji ni prostor, da bi se govorilo o takih rečeh. Našlo pa se bode dovolj prostora, kadar bodo volitve razpisane. To bode itak — več zaleglo, kakor dobrodušen dovtip raz galerijo.

Pokop parlamenta. Dobro šalo so izvršili sodrug v Ljubnem na Slajerskem, ko je bil zaključen stari parlament. Na glavnem trgu se je zbralo okrog 2000 delavcev, ki so odkorakali potem v dolgem sprevodu po mestu do mostu. Spreddaj so nosili veliko rdečo zastavo, v sredi pa krsto, na kateri so transparenti pokazovali, da predstavlja parlament privilegij. Na mestu je imel sodrug Triller primeren nagovor, potem so pogreznili krsto ob gromovitem smehu v reko. Potem so se vrnili na trg; v hotelu pri «ovnu» je bil shod, kjer se je nabralo toliko ljudstva, da ni niti polovica našla prostora v veliki dvorani.

Iz stranke.

Nemška socialno demokratična stranka v Avstriji je imela v nedeljo, 27. t. m. strankino konferenco na Dunaju, ki se je posvetovala o prihodnjih državnozbornih volitvah. Sklenilo se je, da se postavi kandidate v vseh nemških okrajih, tudi tam, kjer je absolutna agrarna večina. O taktiki za ožje volitve odloča centralni volilni odbor. Za volilni sklad se začne takoj nabirati. Izvrševalni odbor jugoslovanske socialne demokracije je pisмено pozdravil konferenco.

Socialni pregled.**Železničarsko gibanje v Trstu.**

Dne 29. januarja ob 3. popoldne je tržaški postajenačelnik g. Mohorčič vpričo obratnega ravnatelja g. Böhma in drugih referentov deputaciji prosilcev slovesno izročil odgovor na 28. decembra m. l. predloženo spomenico. Železničarji so že od prvega začetka dvomili, da li bo generalno ravnanjstvo ugodilo njihovim opravičenim zahtevam. Res je bil odgovor na vse zahteve od prve do zadnje točke negativen, izvzemši nekatere sicer ugodno, a nepovoljno rešene točke. — Da se železničarjem naznanil odgovor, je bil sklican shod dne 30. januarja v Delavski dom. Na shodu se je sklenilo ob splošni razburjenosti navzočih, da ni smatrati odgovor na spomenico resnim in da se pozove generalno ravnanjstvo, da dá končen odgovor na spomenico najkasneje 4. februarja.

Da bi se pa spor, ki je zaradi tega sklepa žugal postati kritičen, rešil mirnim putem, je šla deputacija železničarjev, sestoječa iz sodrugov: J. Kopača, I. Skarpa in I. Končnika na Dunaj in sla z zastopnikom centralnega vodstva strok. društva, sodrugom Tomschikom dne 2. februarja h generalnemu ravnatelju južne železnice, g. Egerju. Zastopniki so povdarjali resnost razpoloženja med tržaškimi in sosednimi železničarji. Prepričan o tem, in ko so mu zastopniki podali še pravo sliko splošne železničarske bede, jim je ravnatelj Eger obljubil, da se takoj zavzame za to, da se v spomenici navedene zahteve kolikor mogoče ugodno rešijo in si izprosi 12dnevni rok. — S tem uspehom zadovoljna se je deputacija podala na to k žel. ministru, dr. Derschatti, da i pri njem zastopa spomenico državnih železničarjev. Kakor generalni ravnatelj južne železnice se je dal prepričati tudi žel. minister, da je treba nemudoma ukreniti potrebne korake za zboljšanje gmotnih razmer tudi teh železničarjev, in obljubil je, da dá v istem roku kakor južna železnica končni odgovor na spomenico.

Dne 4. februarja zvečer ob poldevetih je bil nato v Delavskem domu številno obiskan shod južnih in državnih železničarjev. Otvoril ga je sodrug I. Končnik, ki je shodu tudi predsedoval. Sodrug J. Kopač je kot glavni poročevalec stvarno in obširno razložil položaj, v katerem se nahajajo tržaški in zunanji železničarji s svojimi spomenicami in predlagal resolucijo, ki je bila enoglasno sprejeta, in ki z ozirom na odjenljivost železniške uprave in z ozirom na to, da se ogne resnim sporom podaljšuje rok za končni odgovor do 16. februarja.

Počakati je torej južnim in državnim železničarjem do tega dne, da vidijo, v koliko se jim izboljša materialni, in z njim moralni položaj. Upati je, da se v splošno korist poravna spor mirnim putem.

Železničarska stavka na Bolgarskem še ni končana. Vlada noče popustiti, železničarji se pa tudi ne vdajo. Nekoliko prometa se vzdržuje komaj za silo.

Raznoterosti.

Strahoviti mraz. Iz raznih krajev prihajajo grozne vesti. V Galiciji je zmrznil vojak na straži, šolarčkom so zmrznile roke in noge, pešec se je prijel za uho in mu je odpadlo. V Trstu je nekemu zmrznila roka, na Dunaju pa je reševalno društvo posredovalo samo na en dan v 160 slučajih, večinoma zaradi zmrznjenih ušes in nosu. V Rusiji trpe strahovito, saj je 36° R mraza. — Zmrznjeno truplo je na površju ledeno, udje so krhki in se lahko odlomijo. Zile ni čutiti več, tudi dihanja ni moči zaznati. Vendar je lahko samo dozdevno mrtvo, ker so že mnogi, ki so celo več dni ležali zmrznjeni, zopet oživeali. Zmrzlo truplo prenesemo silno previdno (da ga ne poškodujemo) na mrzel kraj, kjer ni vetra, nikakor ne v gorko sobo, kjer bi se površje prehitro otajalo. Previdno slečemo ponesrečenca, pokrijemo usta in nosnice s snegom in pričnemo drgniti truplo s snegom. Snežena voda odteka, drgniti je treba truplo dalje s svežim snegom tako dolgo, da postanemo udje gibljivi in koža gorka. Zdaj šele odstranimo sneg in drgnemo truplo z mokrimi mrzlimi rutami. Potem prenesemo ponesrečenca v malo gorkejši kraj in mu damo duhati Hofmanove kapljice ali kaj podobnega ali tudi zrezano čebulo, piti mu damo mrzle kave ali mrzlega vina. Na noben način ne smemo prehitro obupati, da spravimo zmrznjenega k življenju. Če zmrzne le del človeškega trapla, je treba ravno tako previdno ravnati z njim. Pomagamo najlažje na mrzlem kraju s snegom in z mrzlo vodo.

Nova rudniška nesreča. Še niso pojasnene vse posameznosti katastrofe v sarskem revirju in že prihaja zopet poročilo o novi rudniški nesreči, topot iz Amerike. Prvi brzovjav je iz Charlestonea v zapadni Virginiji in se glasi: Jama Stuart pri Fayetteville je bila vsled eksplozije ogljenega prahu uničena. Tudi aparat za ventilacijo je razdrt. Rešilni oddelek je prodrl na 150 seznjev od jamskih

tal, kjer je delalo okrog 80 rudarjev. Dalje niso mogli priti, ker so podrtine ovirale pot. — Poznejši brzojav naznanja, da se je spravilo štiri mrličje na dan. Vodja prometa misli, da je prišlo 60 do 90 delavcev ob življenje. Nesreča se je zgodila dne 30. januarja.

Ruski atentati. V Pločku je neznanec ustrelil orožniškega polkovnika Bjelskega, ko se je sprehajal pred cerkvijo. Napadalec je zbežal. V Varšavi je bil ustreljen veletržec Blit.

Čel kazaški polk je severno od Kirina dezeriral ter je vzel topove seboj. Tatarski general naznanja, da je polk sedaj na mongolski meji in ropa, da se preživi.

Pretep v cerkvi. V betlehemski cerkvi so se po poročilih iz Jeruzalema dne 22. januarja zvečer stekli katoliški frančiškani z grškimi in armenskimi menihi zaradi obrednih preprirov. Dva frančiškana sta bila ranjena. Sicer pa taki popovski pretepi v sveti deželi niso nič novega.

Tiskovni sklad:

Za tiskovni sklad so plačali v Trstu: A. Jernejčič, ker ne verjame, da je Berdajs znošel, K —40; J. Petejan, ker ni mislil, da je «Slov. Narod» tako zarukan, K —30; F. Iglič, ker ne verjame, da je Čobal zadel 500.000 kron, K —30; V. Mešek, ker ne verjame, da bodo dali liberalci 500.000 kron «Praporu», K —20; L. Jernejčič, ker ne verjame, da je Mlinarju stric umrl, K —20; A. Sabinski, ker ne verjame, da se bo Berdajs kmalu spametoval, K —20; F. Jernejčič, za stražo k železni blagajni, v kateri je zatvorjen denar, K 1.—; V. Kermolj, da bi dr. Robida kmalu Berdajsa ozdravil, K —20; Zalar A., ker ne verjame, da je imel Mlinar tako bogatega strica, K —30; Vrabec V., ker ne verjame, da imajo liberalci toliko denarja, K —20; Volk A., ker se veseli, da «Slov. Narod» ni govoril resnice, K —20; F. Bischoff, ker je sanjal, da je dobil «Prapor» 500.000 kron, K —20; F. Bizjak, ker so goriški in kranjski liberalci znoreli, K —30; D. Zoržini, ker bi rad vedel, če so znoreli tisti, ki so dali «Praporu» denar, K —20; U. Ferstner, ker si liberalci kopljejo grob, K —30; A. Vaupotič, ker dr. Ribarž podpisuje naš program z obema rokama, K —20; C. Vais, ker je zaklical, naj živi delavski list, K —40; V. Gorjup, ker ne mara peti z liberalci mizerere K —40. Skupaj K 550.

Delegatje in gostje na strankinem zboru v Trstu K 72.—. Železničarji ljubljanske in šišenske podružnice K 25.— za dnevnik.

Ali tudi rabite sladno kavo? Če se v damski družbi sproži to vprašanje, se marsikdo pomilovalao nasmehne in pokaže se, da imajo še mnogoteri hud predsodek proti sladni kavi. Deloma je to tudi umevno, zakaj to, kar se prodaja pod imenom sladna kava, večinoma ni sladna kava, ampak skoro vselej le navadnožgana rž ali oprazen pivovarski slad. Ta dva pa dajeta samo plehko, sladkavo polivko, ki gotovo ne tekne po kavi. Jako mnogo jih baš še ne ve ali pa se niso prepričali, da je le Kathreinerjeva Kneippova sladna kava tak izdelek, ki ima sam prijeten okus po kavi, ker se njegova zrna prepoja z izvlečkom kavine črešnje, ne da bi se ob tem prenesel strupeni kofein zrnate kave. Kathreinerjeva Kneippova sladna kava torej edina v visoki meri spaja priljubljeni okus in vonj zrnate kave z znanimi zdravstvenimi prednostmi sladovini. Kdor je torej poskusil pristno Kathreinerjevo kavo, gotovo nima več predsodkov proti dobri sladni kavi. Pristna Kathreinerjeva kava pa se prodaja samo v zaprtih zavojih z imenom Kathreiner in pri nakupovanju je torej nujno treba vselej in izrecno naglašati ime Kathreiner.

Častna izjava.

Midva podpisana, **Franc Soršak** in **Janez Weiss**, železnična uslužbenca na Pragarskem, izjaviva, da sva gospoda **Karola Lipautza**, sprevodnika na Pragarskem v gostilni njegove soproge na Pragarskem v razburjenosti in brez povoda javno žalila na časti in ga prosiva zaraditega javno odpuščanja.

Franc Soršak l. r. **Janez Weiss** l. r.

„Rdeči Prapor“ izvod po 10 v. se dobiva v Ljubljani v tobakarnah: Blaž, Dunajska cesta; Franzot, drž. kolodvor, Spod. Šiška; Kušer, Sv. Petra cesta; Pichler, Kongresni trg št. 3; Svatek, Glavni trg; Šešark, Šelenburgove ulice; Velkavrh, Sv. Jakoba trg; Kleinstein, Jurčičev trg. — **Jesenloca:** Mesar Jakob štev. 101. — **Trsti:** Lavrenčič, Piazza Caserma. — **Gorica:** Krebelj Peter, Kapucinske ulice štev. 1. — **Reka:** Ricardo Camera, Corso 16.

Pisarna upravnistva

„Rdečega Prapora“

je otvorenja za najnujnejše stvari tudi ob nedeljah in praznikih med 9. in 10. uro dopoldne. Ob delavnikih pa od 9. do 12. ure in od 3. do 6. ure.

Vabilo

k

rednemu letnemu občnemu zboru

„Občnega konzumnega društva v Idriji“

vpisane zadruga z omejenim poroštvom

ki se vrši

v nedeljo, dne 10. februarja t. l. ob 1. uri popoldne v pivarni pri „Črnem orlu“ v Idriji.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega rednega občnega zbora.
2. Poročilo predstojništva o delovanju v l. 1906.
3. Poročilo računov za l. 1906.
4. Volitev predstojništva za triletno dobo 1908—1911.
5. Nadomestna volitev v nadzorstvo.
6. Predlog predstojništva glede uredbe odpovedne dobe za hranilne vloge.
7. Pritožbe in nasveti.

Za nadzorništvo:

Alojz Uršič
zapisnikar.

Ivan Straus
predsednik.

Volilnokrožna konferenca za Goriško.

Glede na važnost bližajočih se državnoborskih volitev, sklicuje

politični odbor goriški
svojo

prvo volilno okrožno konferenco

katera zboruje

v nedeljo, 17. februarja t. l.
v gostilni gosp. Alojzija Mozetiča, Tržaška cesta
z naslednjim

Dnevnim redom:

1. Poročilo o strankinem zboru.
2. Strankino tajništvo.
3. Politična organizacija.
4. Volilni odbori.
5. Strankino glasilo.
6. Slučajnosti.

Začetek ob 9. uri dopoldne.

V zmislu statuta jugoslovanske socialno-demokratske stranke imajo vse lokalne ali krajevne organizacije treh slovenskih volilnih okrajev na Goriškem naznaniti svoje zaupnike takoj volilnokrožni organizaciji, in sicer sodrugu

Matiji Biteznič
Via Ascoli št. 10.

V krajih, kjer še ni zaupnikov, naj se volijo.

V Gorici, dne 5. februarja 1907.

Odbor volilnokrožne organizacije na Goriškem.

Vabilo

na

redni občni zbor
občnega konzumnega društva
v Zagorju

ki bo

v nedeljo, 24. svečana
ob 3. uri popoldne
v dvorani gospoda R. Mihelčiča v Zagorju.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Računsko poročilo.
3. Poročilo nadzorništva.
4. Sklepanje o čistem dobičku.
5. Predlogi in interpelacije.

Vstop je dovoljen samo članom.

Za nadzorništvo:

Jakob Saiko.

Tom. Maček.

V soboto, 9. februarja 1907
ob pol 8. uri zvečer
v veliki dvorani starega strelišča
IV. velika

**Medna-
rodna
Maska-
rada.**

VSTOPNINA:

1 K 20 vln., maske 80 vln.
Predprodaja 1 K. — Obitelj
treh oseb pri blagajni 3 K.

Zaveden delavec in prijatelj delavstva ne pije Koslerjevega piva!

Lekarnarja A. Thierry balzam in centifolijsko protinsko mazilo. V interesu spoštovanih čitateljev opozarjamo s tem na ta izredno zdravilna sredstva. Ta oba v svoji zdravilni moči nedosežna sredstva se ne skvarita nikdar, še nasprotno, čim starejša, tem vrednejša in uspešnejša postaneja; tudi jima ne škodujeta ne mraz in ne vročina, vsled česar se ju lahko vporablja o vsakem času. Donašata vedno uspehov in pomoč, seveda se ne sme nikdar vporabljeni ponarejenih ali večkrat ponujanih ničvrednih in brezvspešnih drugih sredstev, za koje se denar vrže proč brez smotra, temveč se naj uporablja le staropreizkušena, realna, cenena in zanesljiva, poleg tega pa absolutno neškodljiva, svetovno znana domača sredstva, ki naj bi se jih imelo v vsaki družini za vse slučaje. Kjer ni moči dobiti pristnih z vsemi označenimi znamenji pristnosti, naroči se jih enostavno naravnost pod naslovom: Lekarnarja A. Thierry lekarna »pri angelju-varuhu« v Pregradi pri Radgonski Slatini.

Sodrug in prijatelj!

Naročajte se na

dnevnik

ki bo izhajal med volitvami za državni zbor dva meseca in bo veljal 2 K na mesec, torej skupaj le 4 K.

Čudo sveta!

Zastonj dobi vsakdo pravo švicarsko remontoarno žepno uro, patent Roskopf, ki gre 36 ur in triletno pismeno jamstvo od tvornice ter pozlačeno oklepno verižico, kdor kupi 1 garnituro za potno toaletno, 1 prima pisalnik, 1 angleški žepni nož (petdelni), 1 krasen dragocen usnik za cigarete ali smodke iz najkrajnjega jantarja, 1 svilena kravata za gospe, 1 vremenski barometer in 1 škatljico 144 pravih jeklenih pisalnih peres ali 100 najlepših svetovnih razglednic samo za **gid. 2-50.**

Razpošilja se po povzetju.

S. Urbach, Krakov št. 720.

NB. Kdor kupi 2 zavoja se mu doda še angleška britva zastonj. Ako ne ugaja, se denar vrne brez ugovora.

Delavski koledar za leto 1907

velja 72 h, v usnje vezan 1-30 K,
po pošti 10 h več.

Izšla je v založbi časopisa »Naprej« v Idriji I. knjiga

Pod spovednim pečatom

katero je spisal bivši katoliški kapelan H. Kirchsteiger. — Cena I. knjige, obsegajoči 312 strani, znaša 2 K 60 vin.

Vsakemu prijatelju dobrega in poučnega branja knjigo »Pod spovednim pečatom« prav toplo priporočamo. — Dobi se v Ljubljani v knjigarni L. Schwentner; v Gorici v knjigarni A. Gabršček ter v Idriji pri upravi lista »Naprej«.

Ugodna prilika za nakup radi stečaja neke velike tovarne

samo 3 goldinarje

stane poštni zabojček 5 kilogramov celotne teže (približno 30-60 komadov) pri stiskanju malo poškodovanega, lepo zvrščenega, rožno dišečega

25-23 toaletnega mila

ronja vijoličnega, vrtničnega, obojčnega, solnčnega, špajkinega, lilijno-mlečnega, smarčnega, breševinog cveta i. t. d.

Razpošilja proti povzetju

podjetje Manhattan

Budimpešta VIII, Bezeredy-utca 3.

Postavno zavarovana!

Vsaka pomembna in ponatisk je kaznivo.

Edino pravi je

Thierryev balzam

le z zeleno znamko nune. — 12 malih ali 6 dvojnih steklenic ali pa 1 velika specialna steklenica s patentnim zaklepom 5 K.

4 52-2

Thierryeva centifolijsko mazilo

proti vsem, še tako starim ranam, vnetjem, poškodbam itd., 2 lončka K 3-60. Razpošilja se le proti povzetju ali za poslani denar.

Te dve domači zdravili sta povsod znani in še od nekdaj sloveči.

Naročila se naj naslovljajo na:

Lekarnar A. Thierry v Pregradi p. Rogoški Slatini.

Zaloga večinoma po lekarnah. Knjižice s tisoči zahvalnih pisem zastonj in franko.

Delavskim društvom dobavljajo najceneje: Predmete za šaljive bazare in srčolove kakor tudi vse predpustne predmete, koriandoli, serpentine, gumane številke za knjižnice, kuverte, papirne čepice, girlande, karte za šaljivo pošto, kotilonske rede, slavnostna in odborniška znamenja. 6 15-13

VUNIBALD PLANN

Dunaj, VI., Wallgasse 19, (nächst Rajmundtheater)

Potniki v Ameriko
Hateri želijo dobro, po ceni in
zanesljivo potovati naj se obrnejo
na
Simon & Smetetka
v Ljubljani Kolodvorske ulice 26.
Šahovrstna Pojasnila dajo se brezplačno.

Poskusite
in priporočite
= izdelke =
Vydrove tovarne hranil
v Pragi VIII. Cenovnik zastonj.

Oglase

za vse

časnike in koledarje sveta

preskrbi najbolje in najceneje

ekspedicija oglasov

EDVARD BRAUN

Dunaj, I. Rotenturmstrasse 9.

Časniški in koledarski katalog in-
rentom zastonj in poštne prosto.

Stanje hranil. vlog:
22 milijonov kron.

Rezervni zaklad:
760.000 kron.

Mestna hranilnica ljubljanska

v lastni hiši v Prešernovih ulicah št. 3
poprej na Mestnem trgu zraven rotovža,

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 4. ure popoldne, jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdržene obresti vsakega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

ZA VARNOST VLOG JAMČI POLEG LASTNEGA REZERVNEGA ZAKLADA MESTNA OBČINA LJUBLJANSKA Z VSEM SVOJIM PREMOŽENJEM IN VSO DAVČNO MOČJO. DA JE VARNOST VLOG POPOLNA, SVEDOČI ZLASTI TO, DA VLAGAJO V TO HRANILNICO TUDI SODIŠČA DENAR MLADOLETNIH OTROK IN VAROVANCEV. 4 26-15

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice.

Posoja se na zemljišča po 4½%, na menice in na vrednostne listine pa po 5% na leto.

Sodrug, organizirajte se!

M. U. Dr. IVAN ROBIDA

strokovni zdravnik nervoznim in psihičnim boleznim,

v Ljubljani

Sodnijske ulice št. 6

večletni učenec prof. G. Antona (klinika: Halle a./d. Saale), učenec prof.

R. Krafft-Ebinga (klinika: Dunaj), bivši hospitant odličnih klinik in

zavodov inozemstva.

Ordinira

od 11. do 12. in od 3. do 4.

Ordinira

od 11. do 12. in od 3. do 4.

Naročniki

ki ne dobe kake številke našega lista, naj takoj napišejo listek z naslovom:

„Reklamacija, „Rdeči Prapor“, Ljubljana“

in navedo, katere številke niso prejeli. Take reklamacije so poštne proste.

Zaloga in tovarna

pohištva vsake vrste

1 52-52

Aleksandra Levi Minzija

Trst — Piazza Rosario 2 — Trst

(šolsko poslopje).

Bogat izbor v tapeterijah, zrcalih in slikah. — Ilustriran cenik gratis in franko vsakemu na zahtevo. — Cene brez konkurence. — Predmeti se postavijo na brod ali železnico, ne da bi se za to kaj računalo.

Listek.

Hans Kirchsteiger:

Pod spovednim pečatom.

Z avtorjevim dovoljenjem poslovenil E. Kristan.

Dalje.

S krepkimi rokami sta pograbila otrpjenega na obeh straneh ter sta ga odvela na dvorišče, kjer je bil voz že pripravljen.

Hladni zimski zrak je zavel okrog smrtno bledega lica odstavljene župnika in mu je spravil kri zopet v gibanje. Odprl je oči in menda se je zopet osvestil; kajti s svojimi slabimi močmi se je branil menihov, ki sta ga držala. Nikakor ni hotel sesti na voz. Toda štiri čvrste roke so kmalu užugale njegov upor. Dvignili so škofovega kaznjence na voz, tudi oba meniha sta prisedla, voz se je zaprl, kočijaž je švignil z bičem po konjih in drdraje se je odpeljala kočija skozi duri škofove palače.

Škof je vstal od mize in je gledal skozi okno. Še sedaj se torej upira ubogi grešnik njegovim dobrohotnim določbam. Ali on ga že spokori! Kdor noče slušati, naj čuti. Čemu bi ga bil Bog postavil za škofa, ako ne bi smel delati, kar hoče...

Vse bolj se je voz blizal samostanu in vse jasneje se je Hercogu prikazovala grozota njegovega položaja. Le ne nazaj v samostan! Rajši tolči kamna, rajši beračiti, le da bi bil svoboden! Kakor mrljč je sedel na svojem mestu. Ali naenkrat, preden sta mogla meniha preprečiti, je razbil okno in je klical na pomoč, kar je mogel. Ravno kar je prišel voz električne cestne železnice in kočija se je morala ustaviti. Kmalu se je zbrala radovedna množica okoli voza. Saj so vsi poznali kočijo, škofovega kočijaža in škofove konje. Električna se je že odpeljala, ali voz ni mogel dalje skozi množico. Meniha sta hotela besnemu duhovniku zatistiti usta, ta pa se je branil kakor vjeta divja zver. „Na pomoč! Na pomoč!“ je kričal, kar mu je dalo grlo.

Na srečo sta prihitela dva redarstvena stražnika. S kratkimi besedami jima je dopovedal menih, da imata blaznega duhovnika v kočiji. Prvi stražnik je skočil na kozla, drugi je razgalil ljudi, v nekoliko minut pozneje je izginil voz za samostanskimi durmi, ki so se takoj zaprle.

Upehani župnik sedi že zopet v svoji ječi, dočim pije stražnik četrtinko samostanskega vina, ki mu ga je prinesel kletničar v sobo za razgovorjanje.

Zvečer pa so časopisi poučili ljudi, ki bi bili malone storili zakonito zabranjeno dejanje, ko so hoteli osvoboditi škofovega jetnika, da niso imeli prav. Liberalni „Večerni list“ je obširno poročal o globokem padcu župnika, ki je dal v Gospojni po tihotapskem jezuitu razbiti liberalen shod, socialno-demokratski „Ljudski glas“ je pa objavil dolg zapisnik grehov hudobnega farja v rubriki „Zopet eden“.

Samo klerikalni „Križni list“ je storil najbolje, kar je mogel in kar je storil v vsakem takem slučaju: Molčal je. Ko je škof zvečer čital časopise, se je moral glasno smejati. Kaj takega še ni doživel. Vsi „proticerkveni“ listi ga hvalijo. In za to čudno hvalo mora biti hvaležen odstavljene župniku. To brezbožno časopisje je torej le še boljše nego nezvesti duhovnik.

XXV.

V Gospojni ljudje še vedno niso hoteli verjeti, da je odstavljen njih ljubljeni župnik.

Saj je bil tako marljiv in dober gospod! Zlasti ubogi, bolniki in šolski otroci so imeli dosti razloga za tožbo radi njegove odsotnosti. In da ga sedaj ne bi bilo nikoli več?

Res ni prišel več. Zadnjo nedeljo je prečital gospod Gros, ki je bil že imenovan za župnijskega provizorja, škofovo odstavljenje raz prižnico, ter je opominjal ihtečo občino prav medeno, naj pridno moli za ljubega dušnega pastirja.

Ali že popoldan so se razširjale čudne govorice o odstavljenem od hiše do hiše, ne da bi se poznal vir, iz katerega so prišle. Šepetalo se je o težkih grehih župnika, o njegovih tajnih otrocih in vse slabe povesti je skrivnostno potrdil cerkovnik. Delal se je, kakor da vé vse, ali da noče govoriti nič slabega o duhovniku. Vzdihoval je in zavijal oči. Odkar je bil gotov, da se stari župnik ne vrne več, se je čvrsto držal mlinarja, ki je moral porabiti vse, da bi dobil Avgust dobro župnijo. Ta pa je ostal previdno v ozadju in je prepustil očetu ter njegovemu dobremu prijatelju, cerkovniku, da pripravi polje zanj. Kvečjemu je dvignil ramena kvišku, ako se je govorilo o starem župniku in je dejal: „Smo pač vsi grešni ljudje“.

Tako je izgubil župnik polagoma svoje največje bogastvo v Gospojni: Čast pred občino in prijeten spomin. Na vse, kar je tukaj storil dobrega, je padla slana, ki je uničila najlepše sadove njegovega dela. Ali po tem ni vpraševal ošabni župnijski provizor; ako le postane župnik, stori vse še bolje nego njegov predhodnik.

Toda moralni škodi se je pridružila tudi gmotna. Vse v župnišču je bilo Hercogovo imetje. Vso opravo, konje, krave, krmo in vse nove poljedelske stroje, skratka vse v hiši in v gospodarstvu je kupil on. Ko je bil imenovan za župnika, ni zapustil prejšnji gospodar niti žeblja v steni. Seveda je bil še mnogo dolžan hranilnici, pa svoji sestri in kuharici Lenki. Doslej je odplačal samo en del hranilniškega dolga, ostale dohodke pa je porabil za ustanovitev božnice.

Doslej je bilo seveda lepo za gospoda Grosa. Prav krasno je živel kot upravitelj od župnikove lasti. Vozil se je z njegovimi konji in z njegovim vozom, prodajal je mleko od župnikovih krav, kuril je z njegovimi drvi, njegovo žito je oddajal v mlin in prost vseh posvetnih skrbi se je lahko popolnoma namenil svojemu poklicu. Sedaj pa je prišel od škofovskega konzistorija nalog, naj se proda župnikovo imetje, od kupnine naj se poplača njegove dolgove, ostanek pa naj se pošlje samostanu bosih bratov, da se tam poplača hranbene troške.

To je bila sitna reč. Toda skrbni oče župnijskega provizorja je znal pomagati. Pokupil je kar sam vse za ceno, ki ni našala niti polovice precenjevalne vrednosti.

Prišli so pač tudi drugi kupci, toda te je znal tako obdelati, da so se preplašili in opustili vsak nakup. Z izkupičkom se je ravno lahko poravnalo terjatev hranilnice; župnikova sestra in Lenka sta ostali praznih rok.

Zato pa je dobil mlinar za naravnost smešno ceno ves fundus instructus ter je svečano izjavil, da daruje vse svojemu ljubemu Gustlu, ako postane župnik v Gospojni.

Lenka je bila sedaj ravnotako siromašna, kakor takrat, ko jo je bil mladi kaplan potegnil iz vode. Ne, še vse siromašnejša je bila. Takrat je imela še svojo mladost, lahko je delala in si zaslužila kruh. Sedaj pa ni mogla s svojo leseno nogo niti beračiti. Samo vsako noč je s težkim trudom

prikrevsala na grob svojega otroka, iz katerega bi bila najraje s prsti izgrebla kamen, ki ga je bil bigotni oče postavil na gomilo.

Taka oseba bi bila samo breme za občino. Zato je prečastiti gospod župnijski provizor predlagal na prvi seji ubožniškega sveta, naj se jo izžene iz občine, v katero ni pristojna.

Tega predloga mu ni narekala nevsmiljenost, temveč več višji duhovniški obziri, pred vsem škofova zapoved, ki je zahtevala, naj se čimprej odstrani oseba, ki je zapeljala župnika, iz kraja, kjer je povzročila toliko pohujšanja.

Gospod župnijski provizor je dobro vedel, da se je škof motil. Toda v času, ko bi bil sam rad postal župnik, se ni smel pokazati nepokornega pred svojim škofom.

Ozirati se je moral pa tudi na svojega grešnega očeta. On, duhovnik, mora rešiti dušo očeta, katerega spominja navzočnost sogrešnice vedno na njegovo nekdanjo ljubezen. Zato je bil tudi svetemu spominu pokojne matere dolžan, da odstrani to osebo, ker sicer bi lahko oče zaradi žive pozabil na mrtvo.

Udje ubožnega sveta, ki so bili izvoljeni še v času odstavljene župnika, so pač menili, da bi bilo prav, ako bi se pustilo staro Lenko še do smrti v ubožnici, katero je bil ustanovil župnik.

V takih razmerah je moral provizor predložiti škofu nalog in znal je tako uspešno govoriti o pokorščini, katero so kristjani dolžni škofu kot namestniku božjemu, da je ubožniški svet soglasno priporočil občinskemu odboru izgon.

Ako je ne bi bil kaplan pred 27. leti potegnil iz vode, ne bi bila Lenka sedaj obsojena na smrt od lakote. Ali naj sedaj dokonča, v čemur jo je bil takrat preprečil mladi duhovnik? Morda bi dobila tedaj grob poleg svojega otroka, od katerega se ni mogla ločiti.

Ali tega ni smela storiti. To je takrat obljubila kaplanu in če je tudi že davno, hoče vendar ostati zvesta obljubi.

Kako dobro se je še spominjala na njegovo resno svarilo tam zunaj pri spovedi!

Ne, tega ne bode storila. Stari Bog, o katerem je tolikokrat pridigal župnik tam v cerkvi, živi vendar še in je ne zapusti. Četudi ne hodi več v cerkev, odkar se propoveduje tam namesto o Bogu, le o njegovih namestnikih, o tistih namestnikih, ki so jo izgnali iz župnišča, ki so jo ogoljufali za njen zaslužek, ki so gotovo spravili tudi dobrega župnika v nesrečo in ki so pogнали njenega otroka v smrt!

Poiskala bode še enkrat isto pot, katero ji je bil v nesreči pokazal kaplan — k župnikovi sestri.

Tovariši njene revščine so zbrali svoje beraške novčiče, da so ji mogli darovati denar za pot. Sedaj se je pokazala nova župnikova železnica res kot sveto delo. Peš ne bi bila mogla iti zopet na pot kakor takrat. Edina noga ji je služila komaj do kolodvora, ker se v zadnji hladni noči ni mogla ločiti od groba, nad katerim ne bode mogla nikoli več moliti. Napol zmrznjena se je zjutraj vrnila s pokopališča v ubožnico.

Bila je prav čudna procesija, ki se je pomikala od ubožnice polagoma proti kolodvoru. Pač niso nosili križa spredaj, ali vseh štirinajst Lenkinih spremljevalcev je nosilo križ ubožstva ali bolezni v srcu. Dalje prih.

Delniška družba združenih pivovarn Žalec in Laški trg

Telefon št. 163.

v Ljubljani

Telefon št. 163.

2 52—24

priporoča svoje

izborna pivo v sodcih in v steklenicah.

Telefon št. 187.

Zaloga v Spodnji Šiški.

Telefon št. 187.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Berdajs.

Tiska Iv. Pr. Lampret v Kranju.

